

A BEVÁNDORLÓ

MEGJELEN NAPONTA DELUTAN.

Szerkeszti: SINGER MIHALY.

SZOMBATI SZAM ARA 3 CENT.

VIII. évfolyam. 22. szám.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, PA., PHILADELPHIA, PA., SZOMBAT, 1911 MÁRCZIUS 18-án.

VIII. Year. No. 22.

A "BEVÁNDORLÓ" MULTJA ÉS JÖVŐJE

LAPUNK NAPILAPPÁ VALÓ ÁTFEJLŐDÉSE.

Az olvasó előtt fekszik íme a Bevándorló napilapjának első száma. A Bevándorló nem szorul bemutatkozásra. Idestova nyolcz esztendeje szolgálja el nem lankadó lelkesedéssel a magyarság ügyét s ez ország minden magyarlakta vidékén ismerik ezt a lapot mint a magyar érdekek egyik legelszántabb, megalkuvást nem tűrő, nem ismerő bajnokát.

Nem is bemutatkozó gyanánt írónak meg ezek a sorok. Megírónak, mert lelkiünk szükségét érzik annak, hogy akkor, amikor ismét egy mértődjelzőhöz értünk, visszatérjünk a múltba s leszögezzük a tényeket, amelyek a Bevándorló haladását, megnagyobbodását, hetilaplóból kétszer hetenként megjelenő lappá való átfejlődését s ime napilappá való átalakulását nemcsak elősegítették, de egyenesen szükségessé tették, megparancsolták.

Kenyermé javát az íróasztal mellett ettem meg, tollal a kezemben harszolja a köztügyekért odaát is, itt is. Harminczhat év óta vetem papirosra a betűket, de soha nagyobb lelkesedéssel, izzóbb szeretettel nem nyultam a tollhoz, mint akkor, amikor a Bevándorló szerkesztéséhez fogtam. Szinte egyebet se hoztak akkor a hajóorások az amerikai partokhoz, mint eleven magyar terhet, amikor a Bevándorló megteremtésének eszméje megfogalmazott benem.

Higycék el olvasóim, találtam volna tollam számára gyümölcsösebb foglalkozást, magam számára kevésbé emésztő pályát egy magyar lap szerkesztésénél itt Amerikában, ahol posványokon kell végigúszolni az embernek, hogy eljusson a tisztáshoz, ahol az irigységnek, a hazugságnak, a rágalomnak ezerfeji hidrájával kell megküzdödni annak, aki nem fél a hatalmasoktól és nem ezimborázik a közönségekkel, hanem halad a maga útján, azon az uton, amelyet becsületessége, eszményei, tapasztalatok útján szerzett életfelfogásai jelölnek ki számára. Ismétlem, találtam volna egy magyar lap szerkesztésénél gyümölcsösebb, hálásabb és mindenesetre kevesebb izgalommal járó foglalkozást a tollam számára, de nem kerestem és nem akartam. Nem kerestem és nem akartam pedig azért, mert, amikor a hajóorások hétről-hétre idehozták a hazájukból kiülőzött magyarokat, lelki szemem előtt láttam az odahaza felszaporodott beszélgető ablakokat s a magyarokkal benépesedett amerikai bányatelepeket. És éreztem hogy ennek a felszaporodott magyarságnak szüksége van egy lapra, amely nem ismer más tekinteteket csak az ő érdekét, egy lapra, melynek szerkesztőjét nemcsak a lelkesedés és tudás, de az élettapasztalatok folytán megtisztult világnézetek is vezetnek.

És megismerem a Bevándorlót. Szerény, kis füzetben mutatkozott be annak idején a Bevándorló, de a magyarság kiérezte, hogy a szerény köntös mögött meleg szív dobog. Nincs okom és jogom szerénykedni ott, ahol meg kell állapítani az igazságot. Büszkén állítom tehát és állíthatom, mert hisz az évek folyamán felgyülemlett levelek ezrei tanuskodnak állításem mellett, mondom: büszkén állítom, hogy vezércikkjeim beválogítottak a bányák mélyeibe és gondolkodni, lelkesedni tanítottak sok ezer embert, akiket különben elcsorvasztott volna a gyilkos penumbra kívül a bezártság börtönjében is.

És adták egymásnak a hirt a Bevándorlóról a magyarok és nőtt a Bevándorló, nőtt nagyságban, tekintélyben, hatalomban. — Nőtt, míg végre ma naponta fog világgosságot szórni, naponta fogja tekintélyét, hatalmát felhasználni arra és csakis arra, hogy az igazságnak kiméletlen kimondásával megvédje azoknak igazát, a kiket ettől megfosztani akarnak.

Mi nem hajlásunk sem pénz, sem hín díesőség. A hatalmasokat mi csak akkor tiszteljük, amikor hatalmukat őszintén az összesség javára érvényesítik. Benünket sem mosolylyal, sem kényszerítással lekenyerezni nem lehet. Mi nem hajlongunk senki előtt, aki urnak született és nem nézünk le senkit azért, mivel kunyhóban lakik. Az embert kecskük az emberben s szerint beszéljük meg, amiképp emberi kötelességeink a köz iránt megfélemleni tud és megfélemleni akar. Még személyes ellenségeim előtt is meghajtnak a zászlónkat, ha azok a mi ellenségeink hüségét szolgálják a köznek, előmozdítói az összmagyarság érdekeinek.

Ilyen volt a Bevándorló a múltban s ilyen lesz a jövőben. Amerika magyarságának sok az ellensége. Lenézik odabaza, a honnan kiülőztek. Lenézik. Egyik legtekinetélyesebb budapesti újság mondotta nemrég vezércikkben, hogy az amerikai magyarok züllött, erkölcsi és művelődési alap nélküli alakok. S az összes amerikai magyar lapok közül a Bevándorló volt az egyedüli, mely az amerikai magyarság ellen intézett ezt a hitvány támadást a lehető legnagyobb erélyvel visszautasította. Hisszük, hogy a budapesti sajtó óvakodni fog a jövőben attól, hogy írott bombákat hajlítson közénk, amerikai magyarok közé.

Sok az ellensége az itteni magyarságnak itt Amerikában is, a hol a megélhetés súlyosbodásával 'assan-lassan kivész a türelmesség azon nemes érzése, mely hajdanán kívánatosá tette ezt az országot mindenki számára. A gazdasági viszonyok megrosszabbodását a bevándorlásnak tudják be

s az idegenszarmazásuk elleni ellenszenv ijesztő módon terjed. A Bevándorló eddig hétről-hétre küzdött, most pedig napról-napra fog küzdeni ama jogosulatlan és igazságtalan ellenszenv kiküszöbölése érdekében és kimutatta és ki fogja mutatni azt a gazdasági és kulturumkát, amelyet a bevándorlás ez ország érdekében kifejtett és egyre kifejt.

Az amerikai magyarságnak legtöbb és legveszedelmesebb ellensége azonban az — amerikai magyarok közt akad. Hazuról hoztuk magunkkal azt a gyilkos betegséget, mely irigység és szélsőségek néven ismeretes s mely pusztító erővel dúhög közöttünk. A Bevándorló a legelső és legfelsőbb kötelességének ismeri a magyarságnak gyógyítását abból a nyavalyából. A Bevándorló a szeretet testvéri kapcsolat akarja egyesíteni azokat, kiknek itt az idegenben kétszerezen testvéreknek kellene bizonyulni: testvéreknek a faji együvértartásnál és testvéreknek a közös sorsnál fogva.

Ezek nagyjában az elvi szempontok, melyek a Bevándorlót a múltban irányították és irányítani fogják a jövőben.

Politikai álláspontunk változatlanul megmarad. A magyarországi politikára vonatkozólag meg nem dönthető hitvallásunk az, hogy Magyarország csak abban a pillanatban fog a boldogulás útjára lépni, amikor felbontja azt a szegénytelen vadházasságot, a melyet Ausztriával kötött s amely házasság erkölcsi és anyagi pusztulást vonja maga után. Az amerikai politikában azt a pártot fogjuk követni mindig, a mely újból meghonosítja azt a régi, egészséges szellemet, amelynek jelében fejlődött fogadott hazánk nagygyá és hatalmassá. Támo-gathatjuk a pártot, mely véget vet a fajgyűlöletnek és a bevándorlói kérdésben emberségesebb irányt fog követni.

A Bevándorló ezenfelül híreibe friss és eleven fog lenni és szívet fog fektetni mindig arra, hogy nemesak oktató, hanem szó-rakoztató is legyen. Szépirodalmi mellékleteiben csakis gyönygeit a magyar irodalomnak fogja köz-zétenni és regényeit akképp fogja megválogatni, ahogy ezt ennek a lapnak színvonalá megköveteli.

Után indítjuk tehát a napilapot. Szeretettel és lelkesedéssel. Tudjuk, hogy a magyarság szeretettel és lelkesedéssel fogadja. Mi a megnagyobbodott terheit örömmel vállaljuk és örömmink akkor lesz teljes, ha fáradozásaink révén fel fogjuk építeni az egységes, a boldogabb amerikai magyarságot.

Ez a mi legfőbb vágyunk és ezen vagy megvalósításának fogjuk szentelni minden erőnket, minden tudásunkat. Isten bennünk egy segédje. Singer Mihály.

SZÖKÉS PÁROSAN.

Mekeesporti magyarok szenzációja.

Mekeesporti tudósítónk írja: Érdekes asszonyiszkötetés tartja izgalomban Mekeesport magyarságát. Balku Pál neje, született Karmási Zsuzsánna, szökött meg Ballon György fiatal burdosával. A szöketés előkészítése és végrehajtása a legnagyobb csalafintasággal ment végbe.

Az asszony hónapokon át vásárolt hitelbe, a pénzt pedig félrekeresgatta. Mikor már tartania kellett attól, hogy kiszul a turpisság s mikor már elegendő pénze is volt, szépepeken állítottak.

A szegény, megcsalt férj nemcsak a feleségét siratja, kihez még most is vonzódik s akinek hajlandó megbocsátani a botlást, de még vagy kétszáz dollárnyi adósságot is kell fizetnie, amit elpártolt élete párja örökségképpen hagyott neki vissza.

AZ "A" BETŰ.

Ötvenezer dollár függ tőle.

Egy szerény betűskötől az "A" betűtől függ, vajjon egy Kemper Emma nevű asszony megkapja-e az ötvenezer dollárt, amelyhez férje révén igényt támaszt.

Pörrel van szó, amelynek alapját José Savilla végrendelete képezi. Savilla nagy vagyon tulajdonosa volt és egyebek közt a női nemű Kemperné férjét is, felmentette ötvenezer dollárral, adalirta azonban neve mellé hűjo (fiám) helyett, hűja (leányom). Az a és o betű közötti különbség miatt nem akarják kifizetni Kemper özvegyének a esinos szöveget.

FEHÉR HOLLÓ.

Politikus, aki nem akar fizetést.

Amerika a lehetőségek országa. Megtörténhet tehát az is, hogy itt, ahol a politika üzlet, még pedig a ki nem akar pénzt csinálni a politika révén.

Ilyen fehér holló James F. O'Mealia aki Jersey City polgármestere hivatalába vágyakozik demokrata politikai hitvallással. Tegnap este egy népgyűlésen kijelentette hogy fizetését amennyiben megválasztják, nem fogadja el, hanem a város jótékonyági intézményeinek fogja adományozni. Volt is erre falrengető taps. És meg is érdemelte. Nem mindennapos dolog ez — Amerikában.

JÖVŐ SZÁMUNK.

Hétfő délután fog megjelenni.

Lapunk tisztelt olvasóinak tudomására hozzuk hogy a Bevándorló jövő száma hétfő délután fog megjelenni s a new yorkiak már délután 4 órakor minden újságelárusítónál megkaphatják. Azután minden délután lesz kapható Egyes szám ára egy cent.

ÉRDEKES ADATOK A BEVÁNDORLÁS RÓL

A BEVÁNDORLÁSI TÖRVÉNYEK ELÉGTELENSÉGE.

Soha az Egyesült Államok történetében, a korai hatvanas években, a "Know nothingism" leg-sötétebb napjaiban sem volt oly heves agitáció észlelhető a bevándorlás ellen, mint manap. Azért persze nem szabad hinni, hogy a mai bevándorlás-ellenes mozgalom oly arányokat öltött, hogy az amerikai nép többségét magával ragadta. Ennek épp az ellenkezője áll. Nagyon is hiszem, hogy azoknak száma, akik — ha török, ha szakad, — ellenzik a bevándorlást, reménytelenül kicsiny, de nagyon is értenek a mű-lárma csinálásához. Az amerikai nép többsége tudja, hogy ez országunk bántalmos fejlődése nagyjában emelkedésében a bevándorlónak munkája, tudja ezenkívül azt is, hogy megbírná az amerikai ipar s hogy az élet-velegéslegetek ára, mely már ma is elviselhetetlenül magas, oly magasra szökne, hogy az amerikai munkásnak eddigi életmódjával végleg szakítania kellene, ha a bevándorlás akár az egyik, akár a másik oknál fogva egyszerre csak megszűnnék.

Már ez is elegendő ok arra, hogy a hazafiasan gondolkozó polgár nyugodtan, logikusan és minden keserűség nélkül tárgyalja a bevándorlási kérdést. Azoknak lelhurrogása, akik e kérdésben ellenkező nézetet vallanak, alig segít a bajokon. Tiszteletben kell tartanunk a mások nézetét, ha azt akarjuk, hogy a miüket tiszteljük.

A Bevándorló hosszu időn át foglalkozott ezzel a kérdéssel és irgalmatlanul rámutatott az igazságtalanságokra, miket szerinte az ideérkező bevándorlók ellen követtek el s amelyekért a bevándorlási törvény alkalmazásával megbíztott egyéni tisztviselőket, mint Nagel kereskedelmi miniszter, Keefe főbiztost és különben megvédni. Ők is csak emberek s mint ilyenek ők is hibázhatnak, vagy rosszul értelmezhetik a bevándorlási kérdést. Mindazonáltal ki kell emelnem, hogy valahányszor egy idegennek deportálására vonatkozó döntéshozatalnál megváltam találni s erre akár Nagel miniszternek, akár Williams biztosnak figyelmezteltem, az urak minden esetben alapos új vizsgálatot rendeltek el s ha az én felfogásomat jogosultnak találták, az én felfogásom értelmében változtatták meg az előbbi határozatot. Sajnálatomra meg kell azonban mondanom azt is, hogy Keefe főbiztos nem árulta el soha a hasonló méltányosságot. Keefet a magas hivatalára a legalkalmatlanabbnak tartom: ennek az embernek niesen semminemű műveltsége.

de annál több faji és vallásos előítéleteket ápolgat a szívében. De az ő egyénisége nem okozhat sok kárt, mert minden döntései nem véglegesek s a kereskedelmi miniszter felülvizsgálja mindazokat. Az ideérkező bevándorlók esetleg elbírálása körül a valódi veszély magukban a bevándorlási törvényekben rejlik, amelyek tárgyalhatók, akár a pókháló, s amelyek szűkebbül és lelketlen hivatások értelmezésében a legnagyobb embertelenséggel és igazságtalansággal illethetik és sok esetben sújtják az ideérkező idegeneket.

A rendelkezésekre álló szűk keretben nem lehet a bevándorlási törvénnyel kimerítően foglalkoznom. Azt azonban ki kell jelentenem hogy azok, akik a jelenlegi bevándorlási törvények szövegéhez felelősek, vagy tudatlan bolondok voltak, vagy pedig szűkebbül, faji előítéletekkel eltelt emberek, akik akképp csináltak meg a törvényt, hogy, amit törvényhozási uton meg nem tehettek volna soha, megtehessék a törvény végrehajtása körül, hogy tudniillik, a bevándorlás korlátozható legyen s hogy e korlátozást különösen bizonyos fajokká szemben vihessék keresztül.

Vonatkozom különösen a jelen bevándorlási törvények ama szakaszára, amelynek értelmében minden bevándorló, akiről fel lehet tételezni, hogy a köznek terhére fog esni, deportálható. Nincsen széles e világon egyetlen ember, aki tényleg megállapíthatná hogy ki is fog a köznek terhére esni, ha csak magával tehetetlen nyomorék vagy gyógyíthatatlan beteg nem forog szóban.

Minden ember akinek meg kell küzdeni az élet viszontagságaival, sőtleg terhére válhat a köznek, de viszont minden épeszü és ép-temű emberből, ha izmai mindjárt nem is következtetnek a teltára lehet idővel egy-egy Andrew Carnegie, Carl Schurz, Joseph Pulitzer, vagy akár egy Charles Nagle, ki utóbbi most mint kereskedelmi miniszter a legfelsőbb bevándorlási hatóság s aki különös büszkeséggel szokta említeni hogy édesatyjának, amikor ideérkezett, össze-vissza két dollár volt a zsebében.

Nézetem szerint s azt hiszem minden józan gondolkozású polgár nézete szerint helyesebb volna a törvénybe iktatni azt, hogy egy bevándorló, aki bizonyos időn belül tényleg terhére esik a köznek s ezzel nem-kívánatosnak bizonyult, visszatolonozandó innen a szülőhazájába.

A bevándorlás ellenségei e pillanatban majd kiugornak a bőrikből afeletti örömeikben, hogy a bevándorlás az utolsó hónapokban észrevehetően csökkent. Ez az öröm már csak azért is jogosulatlan, mert az az idő szerinti esikénés csak azt jelzi, hogy ez or-

szág ipari viszonyai most nem oly jók, mint voltak s hogy a közeljövőben nem fognak megjavulni.

Ha az utolsó évtizedek bevándorlásának hullámvázása végigtekintünk, látjuk, hogy a bevándorlás már 1864-ben félmillióra nőtt, 1872-ben ellenben még a nyolczvanézeret sem érte el, míg a rákövetkező esztendőben ismét a félmillióra szökött fel. 1878 és 1879 években alig haladta túl a százezer 1882-ben nyolczszázezerre emelkedett, hogy 1886-ban le- apadjon ismét háromszázezerre. 1892-ben hatszázezer bevándorló érkezett ide, ellenben 1897-ben alig kétszázötvenezer. 1907-ben a bevándorlás felszökött egy millió-kétszázötvenezerre, 1908-ban már csak nyolczszázezerrel is kevesebben érkeztek ide, egyre eszékent 1909-ben is, amikor a bevándorlás kétszázötvenezer lelket tett ki. 1910-ben megint egy millióal több vándoroltak be.

Az 1909 június 30-ával végződött hivatalos esztendőben különféle okonál fogva tízezer-negy-százötven bevándorlót deportáltak partraszállás előtt és kétezer-százötvenézer a partraszállás után. Az 1910 évi június 30-ával végződött hivatalos esztendőben százötvenézer kétszázötvenet zártak ki partraszállás előtt és kétszázötvenézer partraszállás után, összesen huszonhatezer kilencszázhatvanöt embert egy éven belül.

Vizsgáljuk meg, hogy ez a közeljövőben ember tulajdonképpen miért is lett deportálva. A bevándorlási főbiztosnak a legutolsó évről szóló kimutatásában azt találjuk, hogy 16 hűlyét, 40 éleszüet, 125 gyöngélműjűt, 20 eszékben szenvedőt, 109 örültet vagy olyanoakat, akik az utolsó 5 éven belül többoldottak voltak, s nem ragályos tudóvesztet, 90 ragályos tudóvesztet, 2680 trachonabajost, 111 fejbőr-betegét, 304 egyéb betegségben szenvedőt, 9 ivatásos koldust, 11 földhöz tapadó szegényt, 1756 szerződéses munkást, 315 embert azért, mert 6 éven aluliakat hoztak magukkal, 296 tizenhat éven alulit, kik züleik nélkül érkeztek ide, 34 szegélyezett bevándorlót 580 gonosz-évet, 134 soknevetűt, 5 anarkhistát, 10 prostitúalt és oly nőt, akik rkölesten eszékokra jöttek ide, 179 oly bevándorlót, akik prostituáltak vagy egyéb nőket akarnak behozni erkölesten eszékokra, 39 japánt, kiknek nem volt az Egyesült Államokba szóló utlevelük, egy bevándorlót, aki egy prostitúalt jövelméből öt és tizen-ötzezerkilencszázhat bevándorlót, akikre kimondták, hogy eszék a köznek terhére eshetnek.

A kimutatás és ígütöbki száma a legszegenyesebb és szennyfolt az Egyesült Államok testén s mindnyorszában ki fogjuk küszöbölteni. (Vége a harmadik oldalon.)

A BEVÁNDORLÓ

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

Perth amboy-i római katolikus magyarok új temploma.

Hirt adtunk annak idején arról a szerencsétlenségről, mely a New Jersey állambeli Perth Amboy városában élő római katolikus magyarokat érte azzal, hogy nagy áldozatok árán felépült templomuk leégett. A katasztrófa tavaly november kilencedikén esett meg. Az egyháztagok és deák lelkesültek, 66. Grósz Ferencz plébános nem adott az azonban magukat természetlen bánaatra, hanem serényen hozzáálltak, hogy a leégett istenház helyébe, mely 1903-ban a most Trentonban működő Radóczy plébános lelkeskedése alatt épült, újat emeljenek. Az új templom, melynek képét a fentiekben bemutatjuk, 103 láb hosszú, 46 láb széles és 93 láb magas lesz. Diszes vörös téglából készül és terracottával lesz díszítve. Lesz a templomban bi sement és műkedvelői előadások számára színpad. A templomban mely renaissance góthikus stílusban készül, 700 ülőhely lesz. Az alapkö-

vetétel a legközelebbi decoration dayn fog egy ünnepség keretében végbemenni. Felszentelni október második vasárnapján fogják a templomot, a templom bucsuja napján, a Magyarok Nagyszombatja ünnepén. A templom a felszenteléssel együtt mintegy harmincezer dollárba kerül. Minden magános tíz, minden családos ember 15 dollárt tartozik az év folyamán a templom építésére adni. Alapító tag 25 dollárt ad és ennek neve az alapkövetélti okmányban meg lesz örökítve. Aki 50 dollárt ad, disztag és neve a templomfalban elhelyezendő márványtáblán lesz megörökítve. Az egyháznak nyolcezer dollárnyit kölcsön engedélyezett így tehát a hívek áldozatkészségének szép mértékben kell megnyilatkoznia, hogy az építkezési költségek fedezve legyenek. A hitközség a jövő esztendőben fogja fennállásának tizedik évfordulóját megünnepelni.

Cukorok családi öröme. Cukor József honfitársunk, a new yorki magyar kolóniának egyik legnépszerűbb alakja, legközelebb fogja megülni kedves nejevel kötött holdog házasságának ötvenedik évfordulóját. Cukor Mór ismert ügyvéd, a magyar demokráta klub elnöke, Polgáry Géza magyar festőművész által olajban festette ez alkalomra születésnapját. A művészi alkotások a mai napról kezdve márczius 28-ig Polgáry mesternek 114 East 23-ik utcai műtermében ki lesznek állítva s a művész ezennel meghívja a magyar közönséget a képek megtekintésére.

Furcsaságok az Ördögzigetről. Bennünk már nem lehet meg az ellis islandi bevándorlási hatóságunk semminemű határozata. Tudjuk és tudja velünk minden józan szemlélő, hogy Ellis Islandon feje tetejére állított az igazságunk semminemű határozata. Most is történni valami Ellis Islandon, aminek okát igazán csak az ellis islandiak tudnák megadni. Történni ugyanis, hogy a Rhein nevű hajón érkezett ide Magyarországról a 18 éves Klump Róza és a 17 éves Horell Teréz. Földijük a 25 éves Klitsch István, kísértte őket. A Pennsylvania állam-beli Allentownba törekedtek Dorrell Margit asszonyhoz, aki a nényük. Klitsch, aki erőteljes, okos fiatal ember, ugyanevak Allentownba akart utazni. A bevándorlási hatóság meggyőződött arról, hogy a leányok nénye tény-

leg Allentownban lakik. Mégsem engedte őket partraszállni. A leányok azt vallották, hogy nényük megírta nekik, hogy könnyen fog nekik munkát szerezhetni az egyik allentowni szivar-gyárban s a bevándorlási hatóság erre elhatározta, hogy a leányokat mint szerződéses munkásokat visszatartalmazza. Klitsch honfitársunkat is vissza akarja küldeni az ellis islandi ezár. A fiatal ember erős, épeszi, de csak 9 dollár van a zsebében. A bevándorlási hatóság ki mondta tehát rá, hogy a köznek fog a terhére esni. Visz-sza vele! — E furcsa határozatokat a new yorki magyar menház ellis islandi képviselője megfellebbezte.

Újabb magyar-amerikai házasság. A new yorki milliomos győgyász, Benjamin Hege-man, hivatalosan közzétette, hogy báró Podmaniczky Tibor, aki katonatiszt volt és most orvosnövendék, eljegyezte magát Hege-mann Virginia kisasszonnyal, aki a new yorki társadalom egyik előkelő népsége. Az esküvő idejét még nem határozták meg ugyan, de valószínű, hogy a nyár folyamán fog végbemenni.

A west virginiai magyarok figyelmébe. Hoffmann Géza charlestoni eszázári és királyi alkonzul a következők közlésére kéri fel bennünket: Hivatalos kijelentések és honfitársainknak majdnem naponta beérkező panasza szerint a West Virginianban és Virginianban fekvő bányákban

a munkaviszonyok a lehető legrosszabbak. Hetekint 2-3 napig dolgoznak a bányák. Beesés lapja honfitársaink érdekét előmozdítaná, ha ideözömlésüket a fenti körülmény megemlése által megakasztaná.

Magyar színésznő ünneplése német színpadon. Philadelphiből írják lapunknak: Gergely Eliz, a ki valamikor a new yorki magyar színtársulatnak kedves tagja volt, most Philadelphibán a német színpadon ragyogtatja művészetét. Azért játszik német színpadon, mert Philadelphibán, sajnos, magyar színház nincsen. Hétfőn volt a jutalomjátéka és az előadást szép számban megnézték a magyarok is. A németek pedig zűfolyásig töltötték meg a házat és lelkesen ünnepelték a fiatal és tehetséges magyar művésznőt. Örömmel értesülünk arról, hogy Gergely Eliz legközelebb a philadelphiai magyar műkedvelői egy-let színpadán fog vendégszerepelni. A "Csöppség" -ben fog fellépni. Pálffy honfitársunk, aki ugyanevak a német színház tagja, a közelmúlban már több ízben szerepelt a műkedvelői egy-let tagjaival.

Árkövy, hála Istennek, elutazott Amerikából. Árkövy Richárd, aki megvette magát bárónak, s a ki szelámszkodásai révén de-hogy terelte előnyösen a magyar-ságra az amerikaiakat figyelmét, Európába utazott. Alig fog visszatérni ide s ha visszatérne, alig fogniak partra bocsátani. Elutazása napján a felesége pénzén traskodó "gavallér" megint járta a szájt és leszidta az Egyesült Államokat a sárga földig. Azt mondja, hogy ő szivesebben látja Európában, mint itt a köztársaság elnöke. — Apósa, a szerencsétlen Schroeder Richárd, újból meglátogatta szerkesztőségünket s abbéli félelmének adott kifejezést, hogy a "báró" el fogja verni a felesége pénzét s azután a faképnél fogja hagyni a szerencsétlen asszonyt. Mi attól tartunk, hogy a jeles Árkövy ur már most fogja megselekedni a faképnél-hagyást.

Márczius tizenötödike Alphan. Alphanak és vidékének magyar-sága holnap, vasárnap fogja megünnepelni az ev. ref. templomban márczius 15-ét. A misor a következő: Himmusz, éneklő a közönség, megnyitó-beszéd, tartja Németh Sándor, Talpra magyar, szavalja Szabó Sándor, szavalni fognak továbbá: Végli Lina, Varga Sándor, Öry Károly, Rády Lajos, Taskovics Mariska, Demetrovics János, Dénes Ferencz, Juhász István, Gyurkovics Mariska, Végli Antal, Gergely István, Hasszay József, Varga Mariska, Gombár Gyula, Steiner Sándor, Csambor Imre. Ünnepi beszédekkel mondának Gyurkovics József és tisz. Dézsy G. Károly, heg-díjját, elődjai Jurik Jenő, négyes, elődjai Csanda Imre, Gyurkovics József, Mádi József, tisz. Dézsy G. Károly. A zárszót Öry Károly fogja elmondani.

A szervezett dollár. Ismételve felhívjuk olvasóink figyelmét a United Realty & Mortgage Company hirdetésére, amelyben száz-dolláros, hatszázalékos szelvényekkel ellátott aranykötvényeit kínálja megvételre. Meggyőződésünk az, hogy a magyarság ok-szában és gyümölcsözőbben nem kamatoztathatja megtekinthető pénzét és nyugodt lelkiismerettel ajánljuk olvasóinknak, hogy inkább ezeket a legalább hatszázalékos hozó részvényeket vásárolják, semmint bankba vagy négy-százalékos adták be a pénzüket. Mi átneztük a társulat köpveit és részvényesei között látnunk előkelő amerikai tőkepiézéseket, bizalmi pénzek kezelőit, lelkeseket, orvosokat, sőt érseket, képviselőket és ügyvédeket, férfiakat a népnek minden rétegéből.

A részvények tíz év múlva visszaváltatnak és közben minden esztendőben legalább hét százalékos hozó jövedelmeznek. A részvények biztosítva vannak a társaságnak nagy vagyon képviselő ingatlanai által és a részvények révén befolyó pénzek esakis

újabb ingatlanok vásárlására fordítottak. Minden részvények árát részletekben is lehet törleszteni. Olvasóink forduljanak teljes bizalommal e címre: United Realty and Mortgage Company, 220 Broadway, New York. Magyar levelekre magyar nyelven válaszolnak.

Zászlószentelés Paulsboróban. Nagy ünnepre készülnek a New Jersey állambeli paulsboroi magyarok. Ugyanis a New Brunswicki Szent Imre Hercegeg Egy-let ottani első osztálya nagy zászlószentelési ünnepséget rendez május 30-án Decoration Daykor. Erre szóló meghívás czéljából személyesen jártak Philadelphibán Tóth Pál és Tivald János, az egy-let derék tisztviselői és máris megnyerték a philadelphiai magyar egy-let-k egy részét a megjelenésre. Amint az előkészületek mutatják, ez az ünnepély olyan nagyszabású lesz, amintőhöz hasonlót még alig látott Paulsboró és környéke, mert amilyen roszkonvess az ottani magyarság a philadelphia jelen lesz ezen az ünnepélyen.

Márczius 15-ike Trentonban. Holnap, 19-én ülik meg márczius 15-ike ünnepét Trentonban. Az ünnepséget a nagybizottság rendezi.

Az északi sark felé. Minden fáradság és költség nélkül tett meg New York magyarsága esítörtök este egy évezetében gazdag, változatos utazást. Az északi sark felé mentünk. Ezt az évezetes és ingyenes utazást az amerikai magyar szabad liezuunk kö-zönjük, melynek ismertetéséről felolvasó-estélyeit most már eléggé ismeri és örömlükre — eléggé méltányolja a magyarság. (Sítörtök este a 79-ik utcai nyilvános könyvtár nagytermében volt a legújabb felolvasás. Konta Sándor jeles lauzakfia és a Bevándorló kiunkatársra közbenjárásának köszöni a szabad lie-zum és ennek révén a magyarság hogy Herbert L. Bridgman, a Peary Arctic Club titkára, aki maga is elment az északi sark felé Peary felkeresésére, magával vitt bennünket érdekes útján és vonzó előadással és vetített képekkel bemutatva nekünk az utazás évezetét és veszélyeit. Felette tanulságos és felette mulatóttat felolvasás volt ez, amelyért elhelyített is köszönetet mondunk Bridgman ur-nak, aki nemesak szépen utazik, le gyönyörűen utaztat is. — A második előadó Bíró János hírlap-író kollégánk volt, aki édes közvetlenséggel értekezett az útról és az írás művészetéről. Felvonal-tatta a hallgatóság előtt a szelle-mi titánokat és szellemi akarnokokat és bekukuskálmi engedte a közönséget az írás és újságírás műhelyébe. Előadását érdem szerint zajosan megapsolták.

A new yorki Magyar Ház. New York Budapest után tudvaleg a legnagyobb magyar város s a new yorki egy-letnek még sim-sereg saját otthonok, habár kisebb városokban a eskélyes szanu magyarság igen épített már Magyar Ház-at. Valahára azután a new yorki magyar egy-letek is megelégtelték a dolgot, megalapították a keresztény magyar egy-letek egyesületét s ez az egyesület megfogadta, hogy felépíti a magyar egy-letet otthonát New Yorkban. Akarjuk hinni, hogy az egyesült erő törekvéseit siker fogja koronázni. Az első lépést azzal teszi meg az egyesület, hogy május 20-án a Harlem River Park-ban nagy májusi ünnepélyt rendez a Magyar Ház alapja javára. A rendezőség ez uton már most arra kéri a new yorki magyar egy-leteket, hogy ok azon a napon ne rendezzenek semmiféle mulat-ságot vagy ünnepséget.

Márczius tizenötödike Passai-son. A Verhovay-Egy-let passaieti ifjúja szerdán ünnepelte meg márczius tizenötödikét közveszo-ával egybekötve. A szónokok megkapott esettelék a nap je-nyetőségét s a vasóra folyamán egymást érték a szellemes felkő-zöntök. — A magyar egy-letek és egyházas nagybizottsága hol-nap, vasárnap illi meg a Mokray-estvéreket nagytermében márczius tizenötödikét.

Előadó magyar könyvtár. Egy-egész magyar könyvtár, mely a nagy irodalom legjobb művei-ből áll s melynek minden egyes kötetét majdnem teljesen új, sza-bad kézből eladó. A könyvek kö-tetenként is megvásárolhatók. Részletekért forduljanak a venni szándékozók övezgy Rein Mária ünöhöz, 911 Fox street, New York, Bronx. A könyvtárt kü-lömben a magyar egy-letek figyel-mébe ajánljuk.

Clevelandi irodánk. A clevelandi magyarságot arról értesítjük, hogy Róza L. Vilmos ur, lakik 261 East 83-ik utca, képviseli Cleveland városában a Bevándorló-t. Róza ur a clevelandi magyar mozgalomról fogja a ta-pot tudósítani s egyuttal közle-tési és hirdetési díjak nyugtázásá-ra fel van hivatkozva. Kérjük számára a clevelandi honfitársak jóindulatát.

Makkay Pál ur a New York állambeli Peckskillen képviseli minden tekintetben a Bevándorló-t. Előfizetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk öt honfi-társaink figyelmébe és pártfogásába.

A new yorki magyar demokra-klub két tagja állami állást ka-

FELTÉTLENÜL BIZTOS HASZON! UNITED REALTY AND MORTGAGE CO. Elnök: W. O. ROBINSON. MILLIOKAT ERG INGATLANOKAT NEVEZ MAGYAROK NEW YORK AL-LAMBAN, AMELYNEK TÖRVÉNYEI SZERINT BE VAN JEGYZVE S MELY-NEK FELGYELETE ALATT ÁLL AZ INGATLANOKRA KIBOCSATOTT SZÁZ DOLLÁROS FELTÉTLENÜL ARANY KÖTVÉNYEKET MELY TÖBBSZÖR JOVEDELMEZ, MINT BARMELYIK BANK ES BIZTOSABB, MINT BARMELYIK BANKBAN, MEERT AZ INGATLANOKNAK ERTEKEE EGYEE NOVEKEDIK. MINDEN KÖTVÉNY ÁRA SZÁZ DOLLAR S AKI EGYSZERRE LE NEM FIELET-HETI, FIZET A KÖTVÉNY MEGVETELÉKOR HUSZ DOLLART S MINDEN HONAPBAN TIZ DOLLART, MIG A KÖTVÉNY KIFEJZETVE NINCSEN, IRON RÉSZZLETEKERT E CZIMRE. UNITED REALTY AND MORTGAGE CO. 220 Broadway NEW YORK. UGYNEKOK AZ ORSZAG MINDEN RÉSZEBEN KERESTETNEK.

RIZSÁK JÁNOS Közjegyző, pénzzállító és váltóüzlete 124 Second Street, Passaic, N. J. PENZ pontosan es gyorsan küld az JOGI OKIRATOKAT bármily ügyben szabályszeren kiállit es koku-latit. HAJOGYVEKET Európa es Éropa- szig titellelt. bol Amerikába az összes hajszka BARMILY NEMU reabított ügyben pontosan es gyorsan jät el.

AMERIKAI EMLÉK ÁRA EGY DOLLAR NEW YORK POST CARD AND NOVELTY CO. 10 W. 33RD ST., NEW YORK

SZABADALMAK AT KIESZKÖZÖL BEL- ES KOLFOLDON S AZOK ELADÁSÁT ES ERTEKESITET SET KOZVETIT HERZOG ZSIGMOND AZ EGYESULT ALLAMOK SZABADALMI HIVATALAAN BEJEGYZETT SZABADALMI UGYVIV ES A BUDAPESTI KIE. MUEGYTEMEN VEG-ZETT OKLEVELES MERNOK. 116 NASSAU ST., NEW YORK ESTE ES VASAENAP 955 SECOND AVENUE.

KORKÉP. Joghallgató pinczérnek keres-tetik. Tóth András valahára szabad ember. Lapunk előző számában megírtuk Tóth András honfitár-sunknak megrázó történetét. 1891-ben azon gyau alatt vetet-tek börtönbe hogy akkor a brad-koelt sztrájk folyamán megvöl-koelta Quinn Mihály előmunkást. Ártalanságának hangoztatása da-zára bímosnek mondották és ha-lála itelték később életfogytig tartó börtönre változtatták át büntetését. A szerencsétlen em-ber azóta ül és szenved habár ke-zéhez soha vér nem tapadt. A gyilkosságot egy Tóth István ne-vű földije követte el aki visszama- neküült szülőfalujába, Lengyel-fal-vára. Ott azután halálós ágyán megvoldotta az igazságot Klein Izidor hadlökei magyar bankár és a Pittsburi-Sun nevű angol újsá-g erre magabizva terítik a szer-rencsétlen Tóth András ügyet a let a bíróság huszötves szenvedés után most felmenteu. Tóth An-drás megvoldit, megbetegedett. A börtön levegőjével gyilkos beteg-séget szivott magába. De most már nem törődik a halállal. Csak vissza akar menni magyar földre s odahaza még egyszer szivére akarja zárni a szenvedésektől ugyanevak megvöldit feleségét. Reméljük, hogy a pittsburi kon-zulátus, esetleg a nagykövét ér-

lyesen közbe fog lépni, hogy a husz övi szenvedését némi anyagi kárpótlást szerezzen az Egyesült Államoktól a szerencsétlen ember számára. A budpesti központi egyetem első emeletének folyosóján az V-ös és VI-os tanterem köz- a Segítő Egyesület hirdetési táblájára egy olyan hirdemény került, a mely anyaga lesz. A hirdetés szövege szóról-szóra ez: "Egy joghallgató nyárára pin-czérnek kerestetik 200 korona fi-zetéssel. Bővebbet a titkárság- nál." Nálunk, ahol a munkának bizo-nyos fajta még mindig szegény-zomba mennek, igen nagy feltű-nést kelt a dílétség között, ez a hirdemény. Masutt egészen ren-des dolgot, hogy szegény állko-zás, vagy szándék alatt minden tagja becsülettel munkát vállalkat, hogy megszerezze megvöldit-éni anyagi eszközét. Eppen ezert em-lyedvölmi lehet azt a kezdeménye-zőt, aki ezzel a szerény első lépé-sel megtorn próbálja a sok száza-dos előléteket. Egészen jól el tudjuk képzelni, hogy az a diák, aki a hirdettett pinczéri állást megkapja, tizenöt- vagy husz év múlva Magyaror-szágnak akár miniszterelnöke is legyen.

A titkárságon künk, hogy St. kőszthelyi fürdő kávéházainak bá-nos gondolatra. fiatalembert tu-de remélni, hogy-lesz szüksége. monlja, hogy a rendszer ellensé-tést és teljes ellé-mentkezőknek jo-nyos fajta üzlet lapodhatnak meg-gondoskodik ró-intelligens em-bánjanak a Egyébként hirdé-t a műegyetemre is. négyen jelent-nylég mind a t-pályázó.

CAM Viterbeban me-gy

A Camorra-zet ellen válnak az olaszországi gyalást. Ugy-megjéztetté pe-nák az esküdt szedelmes büns-a törvényszéki-hozta az esküd-bar.

Mindjárt a t-ján a vádoltak kedtek. Egyik fényképezőt, a-képet. Egy Gomers, pathe-dött arra, hogy-aki ellene vall-dott.

Egy lapunk-zett kábelsürg-vallatják a Ca-szedelmessébe t-rát. Ot azzal v-a többiek Coucoulo testélt-botjával verté-dozatot.

Morra a tárg-szemtelenséggel-gadja a vád-át.

Egy hónap al-kaszál.

Egy most, kezett kábelsürg-irtözés arat. E sürgöny-ü-dühögő pesti-százezer áldoz-lál ez aratásit-annyira megs-izgatja őket, kon hullákon

A Magyar-letek Szövetek-szomorodott alább felsorol-elhunytát: 1. 220-ik né elhalt Pé-ter után, má-tyag, júral \$11 2. 46-ik o- né elhalt B. halálesete utá-vetkezeti tag 3. 258. os elhalt Dudás utag, mivel \$1 4. 76-ik elhalt Pálkés eset után, mi-zeti tag járul 5. 1-80 o. I. halt Lozanov után járul \$ 6. 4-ik os elhalt Bozók után járul \$ 7. 154-ik o-pél elhalt i után járul \$

A BEVÁNDORLÓ

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt napilap.

Megjelen: Vasárnapot kivéve minden délután.

Szerkesztő és kiadó: SINGER MIHALY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 322 EAST 72nd ST., NEW YORK.

FIKIRODÁK: Pittsburg, Pa., Gary, Ind., Passaic, N. J., Philadelphia, Pa.

ELFIZETÉSEK FELTÉTELEK: New York város és Canada egész évre \$3.00.

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879.

THE IMMIGRANT

A Daily devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued: Every afternoon Sundays excepted.

Edited and published by: MICHAEL SINGER

Editorial Rooms: 322 EAST 72nd ST., NEW YORK.

BRANCH OFFICES: Pittsburg, Pa., Gary, Ind., Passaic, N. J., Philadelphia, Pa.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City and Canada, 1 year \$4.00.

AMERIKAI DOLGOK

Munkások a romok alatt. A Tennessee állambeli Nashvilleben...

Emberi fenevad. Egy iszonyatos tettnek a mért vesszük a Pennsylvania állambeli Freeholdból.

A gyermekgyilkos asszony elítélték. Ismertettük annak idején...

FIZETÜNK AZONBAN MI ADÓT AMERIKÁBAN IS. Ebből az adóból kérnek hát hogy azt a magyar kórházat felépítsük.

Az amerikai magyarság vásárol földet, látat, stb. odahaza. Rémséges sok ezer konzultációs hitelesítést szül a magyarok ezer...

Közös miniszter szerint a világ béke el nem érhető. Egy Bécsből ma beérkezett kábelsürgöny szerint...

Nagy fegyvergyakorlat Magyarországon. Mégsem felejtkeznek meg az osztrákok végképen Magyarországról.

A forradalom Mexicóban. Habár az Egyesült Államok mozgósították, hogy Mexicóban a békét helyreállítsák...

Legszebb utazás! A CUNARD VONAL DUPLACSAVABU GOZOSE A SAXONIA

EMIL KISS Banker 104 Second Ave., New York.

A NAGYVILÁGBÓL.

Asszony a parlamentben. Krisztianából kábelbezik, hogy Rogstad kisasszony, aki az első nő országgyűlési képviselő, ma tartotta a norvég parlamentben első beszédét.

Egyesült Államok és Anglia szövetsége. Taftnak, az Egyesült Államok elnökének abbeli ajánlata, hogy a nemzetközi ügyekben...

Arabok lázongása. Jakia vezérése alatt néhány arab törzs rendelkezni kezdett, mire a török katonák üldözöbe vették a lázongókat és 260-at leltek.

Tűz a vizen. Egy londoni kábelüzenet szerint a Furness-vonalnak North Point nevű hajója, mely onnan indult el Philadelphiába...

Oroszok Khina ellen. Szent-Pétervárról kábelbezik, hogy feltűnően sok orosz csapat van előnyomulásban Khina felé.

Románia képviselteti magát az Egyesült Államokban. Bukarestből kábelbezik, hogy Románia mely eddig diplomaciailag nem volt az Egyesült Államokban képviselve...

Amerikai dolgok. Paradicsom a valóni akarók számára. A szigorú választási törvények különösen New York államban nehezítik a választásokat.

Vakmerő banditák. Öt álarozó rabló behatolt Louis Miller ügyvédnek Jamaicaiban levő otthonába, bezárták őt is, a feleségét is...

WÁRADY LAJOS Házai porca és katonai ügyek pontos elintézése. PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA

Mme. BLUMENFELD 119 Ave. A, New York

RÓTH JÓZSEF BANKHÁZAI 401-2 Jerome St., McKeessport, Pa.

HA MÁR AZ ORVOSOK IS LEMONDNAK ELETÉRŐL és semmi más orvosság nem használ, akkor még mindig van egy mentő a részére, a MENTŐ-LAX

CUNARD MAGYAR AMERIKAI VONAL

Hunfalvy Hugó HITES DÖGYES ÉS JOGTANÁCSOS. Könyvesbolt hivatal. 309 BROADWAY, NEW YORK CITY

JACOB KLEIN BANKHÁZAI 207 Sixth Ave., Homestead, Pa. 1340 PENN AVENUE 1340 PITTSBURG, Pa.

TELMÁNYI O. Györgyné MAGYARVENDÉGLŐJE 121 WEST 61 ST., NEW YORK.

TEXAS Ennek vidék letelepedni. A FÖL A VIZ ÉGHAJ VASUT

HA MÁR AZ ORVOSOK IS LEMONDNAK ELETÉRŐL és semmi más orvosság nem használ, akkor még mindig van egy mentő a részére, a MENTŐ-LAX

CUNARD MAGYAR AMERIKAI VONAL

Hunfalvy Hugó HITES DÖGYES ÉS JOGTANÁCSOS. Könyvesbolt hivatal. 309 BROADWAY, NEW YORK CITY

JACOB KLEIN BANKHÁZAI 207 Sixth Ave., Homestead, Pa. 1340 PENN AVENUE 1340 PITTSBURG, Pa.

TELMÁNYI O. Györgyné MAGYARVENDÉGLŐJE 121 WEST 61 ST., NEW YORK.

WÁRADY LAJOS Házai porca és katonai ügyek pontos elintézése. PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA

Mme. BLUMENFELD 119 Ave. A, New York

RÓTH JÓZSEF BANKHÁZAI 401-2 Jerome St., McKeessport, Pa.

HA MÁR AZ ORVOSOK IS LEMONDNAK ELETÉRŐL és semmi más orvosság nem használ, akkor még mindig van egy mentő a részére, a MENTŐ-LAX

CUNARD MAGYAR AMERIKAI VONAL

Hunfalvy Hugó HITES DÖGYES ÉS JOGTANÁCSOS. Könyvesbolt hivatal. 309 BROADWAY, NEW YORK CITY

JACOB KLEIN BANKHÁZAI 207 Sixth Ave., Homestead, Pa. 1340 PENN AVENUE 1340 PITTSBURG, Pa.

TELMÁNYI O. Györgyné MAGYARVENDÉGLŐJE 121 WEST 61 ST., NEW YORK.

Mikszáth özvegye

Budapest. A királyos kihallgatás során kálmané és f. gad szünte G felségének latkozott, melyet hozzájutott. A k. kegyesen fogadta Mikszáth fiával, Mikszáthi miniszteri segédjével ment meg.

CUNARD MAGYAR AMERIKAI VONAL

Hunfalvy Hugó HITES DÖGYES ÉS JOGTANÁCSOS. Könyvesbolt hivatal. 309 BROADWAY, NEW YORK CITY

JACOB KLEIN BANKHÁZAI 207 Sixth Ave., Homestead, Pa. 1340 PENN AVENUE 1340 PITTSBURG, Pa.

TELMÁNYI O. Györgyné MAGYARVENDÉGLŐJE 121 WEST 61 ST., NEW YORK.

WÁRADY LAJOS Házai porca és katonai ügyek pontos elintézése. PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA

Mme. BLUMENFELD 119 Ave. A, New York

RÓTH JÓZSEF BANKHÁZAI 401-2 Jerome St., McKeessport, Pa.

HA MÁR AZ ORVOSOK IS LEMONDNAK ELETÉRŐL és semmi más orvosság nem használ, akkor még mindig van egy mentő a részére, a MENTŐ-LAX

CUNARD MAGYAR AMERIKAI VONAL

Hunfalvy Hugó HITES DÖGYES ÉS JOGTANÁCSOS. Könyvesbolt hivatal. 309 BROADWAY, NEW YORK CITY

JACOB KLEIN BANKHÁZAI 207 Sixth Ave., Homestead, Pa. 1340 PENN AVENUE 1340 PITTSBURG, Pa.

TELMÁNYI O. Györgyné MAGYARVENDÉGLŐJE 121 WEST 61 ST., NEW YORK.

A BEVÁNDORLÓ

HAZAI DOLGOK.

Mikszáth özvegye és a király.

Budapest. A király az általa kihallgatás során Mikszáth kalmárnét is fogadta, aki megköszönté a felségének a részvétnyilatkozatát, melyet férje halálakor hozzájuttatott. A király nagyon kegyesen fogadta Mikszáthot, aki ifjabbik fiával, Mikszáth Albert miniszteri segédjével együtt jött el.

Nyugon állalem férjének halálát — mondotta a király. Kiváló ember volt s halála nagy vesztesége a magyar iradalomnak. Sokat szenvedett?

Mikszáth erre elmondotta a felségének, hogy urala nem sokáig betegeskedett. A jubileummal és a képviselőválasztással járó izgalmak döntöttek átgyba s betegsége nagyon hamar sirba vitte.

Igazán helyesen megrendített szegény ura halála — jegyezte meg meg a király. — Ez a fia, ugyebár? — kérdezte aztán, Mikszáth Albert felé fordulva. — Talán jó-gász?

Nem, felséges uram, felelte Mikszáth, a kereskedelemügyi miniszteriumban segédfogalmazó. — Van még ezenkívül gyermeke?

Igen, felséges uram, van még egy idősebb fiám, szintén Kalmárnak hívják, most a párisi egyetem tanul.

A király aztán igen meleg szavakkal bucsuzott el Mikszáthtól és fiától.

A vén tolvaj.

Budapest. Klein Jakab hatvanéves, ungvári származású volt borügynököt azzal vádolták, hogy a keleti pályaudvarban kilopta Morth Jakab alsóórámézi kereskedő zsebéből 4500 koronát tartalmazó pénztárcáját. Morth azonban észrevette és torkonraadta Klein Jakabot, aki mellett a földön megtalálta az ellopott áruciklo minden hiány nélkül. Klein letartóztatták. A fővárosban dr. Füzesi János elnök kérdése beismerte, hogy eddig négyszer volt büntetve.

Magát ugylátszik — szölt az elnök — öreg korában hagyta nagyta eszerben az emlékező tehetése, mert az iratok tanúsága szerint többször volt büntetve. Első büntetését tulajdon elleni kihágás miatt a wien-alsgerundi járásbírósa szabtá ki 1881-ben, három nappal fogházat, aztán Aradon büntették három napi börtönnel. Egerben, Csehországban, kilencz hónapi börtönt kapott, Brünben hét évi súlyos börtönt, Bécsben három évi börtönt, de különben nyoma van az iratok között annak is, hogy Frankfurtban is volt büntetve. Igy van?

Igenis, nagyságos uram. A pályaudvari lopást tagadja. Az volt a szerencsétlenség, hogy

épp ő állott a panaszos mellett, amikor a tárcza elveszett.

Lássá — mondta az elnök — magának mindig ilyen pechéje van. Mindig ott kell lennie, amikor egy lopás történik és rendszeren magát fogják el emiatt.

En világletemben ilyen szerencsétlen ember voltam, nagyságos uram, mutatja az is, hogy Berlinben egy husz krajczáros lopás miatt hét évi súlyos börtönnre ítélték el csak azért, mert tudták, hogy magyar vagyok.

Mit keresett a kérdéses alkalommal kint a keleti pályaudvaron?

El akartam utazni Bécsbe, üzlet után.

Hiszzen nemcsak Budapest-ről, hanem Ausztria egész területéről is örökre ki van tiltva.

Ez igaz, de annak már husz éve.

Mikor önt elfogták a keleti pályaudvaron és az eset után nyomban megmottózták, egy fillért sem találtak a zsebében. Lehetett, hogy Bécsbe akart volna menni, mikor nem volt pénze.

De volt husz koronám elrejtve, ezen akartam megváltani a vasuti jegyet.

Morth Jakab kihallgatása után, aki a vádlottban határozottan felismerte azt az öreg embert, aki feltűnő módon tolakodott mellette,

a bíróság a vádlottat lopás büntetésért a büntető törvénykönyv 93. szakaszának alkalmazásával öt évi börtönnre ítélte. A 93. szakaszt azért alkalmazta, mert a törvény előírja, hogy az elemedett törvénnyel büntetéseket életkorukra való tekintettel fegyház helyett börtönnel kell büntetni. Az ügyész súlyosbíttáért felebezett, de a vádlott sem nyugodott bele az ítéletbe.

Tizenhárom lovagias ügy.

Békéscsaba. A városban a legutóbbi napokban rendkívül megszaporozott a párbajok száma. Egy nap alatt három véres párbaj zajlott le, de a napokban valószínűleg több párbaj is lesz még.

Horváth József községi segédjegyző összehozta Terényi Péter joghallgatóval. Zsilinszky Gábor dr. és Szondy Lajos által provokáltatta ellenfelét, aki Horváth Ács János főszámvévót és Galli Géza községi hivatalnokot nevezte meg segédeknek. Tárgyalás közben a segédek összevették és kölcsönösen provokáltatták egymást. Az itteni kaszárnyában minap voltak a párbajok. Szondy és Galli kibékültek egymással, a többiek megbesélték. Horváth segédei becsületbíróskodást kértek Terényi ellen, amely dr. Zsilinszky elnöklésével üszszült. Az eredmény még ismeretlen. Ebből az ügyből kifolyólag körülbelül tíz újabb lovagias ügy támadt. A helyi sajtó az esetéről hallgat. Az egyik lapot, mely a párbajokról beszámolt, az érdekelt felek hevesen támadják.

Kard és pisztoly.

Debreczen. Az itteni Arany bika-szálló kávéházában minap hajnalban három és négy óra között sajnálatos botrány játszódott le, melynek egyik szereplője katonatiszt, a másik civil ugyan, de az eset semmiképp sem mérhető a katonatiszteknek a civilekkel szemben elkövetett tulkapásainak mértékével. A nagy kávéház minden részében vigan folyt a mulatozás, a bor és pezsgő; Magyar Lure híres bandája a szebbnél-sebb nő-táccsal szórakoztatta a békésen mulatozókat. Már hajnali három óra is elmult és ritkulni kezdett a kávéház, de a jókedv annál hangosabb volt. A cigány muzsikájába azonban egyszerre a pezsgős palaezók megszokott durrogálásánál csendesebb dörrenés vegyült, mely gyors egymásutánban ötször ismétlődött. Leírhatatlan pánik támadt erre a kávéházban. A cigányok hanyatt-homlok menekültek a kávéház tulsó sarkába, melletkezés közben feldöntvén a székeket és asztalokat. A nagy zavarában csak annyit lehetett látni, hogy két ember, katonatiszt és civil dulakodnak, de mire az egyik részről a civilek, másik részről a katonatiszt-bajtársak odarohantak, az ellenfelek puszta kézzel viaskodtak már a földön.

Pár pillanat alatt sikerült szétválasztani az erősen vértózzá emelkedett, akik kölcsönösen megsebélték a fejükhöz. Az affaire szereplői: Bossányi Zoltán honvédőrhádnagy, a kinek a haján csuszott meg a Browning-golyó és Ujfaluassy Sándor, akinek több ily esete és párbaja volt már, melyekben ellenfelei huzták rendszerint a rövid szölváltás tartalma, seki sem hallotta, mert a cigányzene éppen akkor volt a leghangosabb. A szölváltás villámgyorsan követte a tetlegességet. Bossányi felugrott bajtársai mellől és kardot rántott. Ujfaluassy pedig rásegített a Browningot. A főhadnagy feléjesztvén a főhadnagya lőt. Az első lövés a nagy tükröt talolta, a többi pedig a mennyezethez röghatott, mert a főhadnagy a kardjával háritotta el a feléje segédjét revolverrel, ugy, hogy ellenfele nem tudott elmozlani, másfél órában Ujfaluassy — három lépésről! — feltétlenül agyonlövi. Ezer szerene, hogy a golyók körülbelül egyik sem találta Bossányi bajtársait, bár minden lövés feléjük ment. Az ötödik lövés után

Ujfaluassy a meglepetéshadnagya kardja alá ugrott és bifokra selt vele. A támadás oly heves volt, hogy mindkettő a földre zuhan-tak. Egymás torkát szorongat-ták, mire a kínos meglepetésből felecsodult vendégek szétválasztották őket. Mindkettő könnyebb sérülést szenvedtek a fejükhöz. Az esetnek lovagias uton lesz folytatása. A dolokban az a legérdeke-sebb, hogy a bűnjelt képező Browning a nagy kavardásban szörin-szállán eltűnt, ugy, hogy mire a mindig későn érkező rendőrség a tíz-husz lépésnyi posztról megérkezett, seki sem tudott szá-molni adni róla. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

Kasszafurás.

Érményhálóval. Minap éjjel nagy körültekintéssel véghezvit betörés történt. A Pollák-féle nagytőzsédét látogatták meg a betörők s rendkívül finom szerző-maikkal kiráisi lyukak furtak a tüzmentes pénzszekrény oldalába. Hogy mennyi pénzt vittek maguk-csal, azt most még nem igen lehet tudni, de az biztos, hogy nagyobb összegű pénzt zsákmányoltak. A dolmánytőzsdé a csendőrség és az éjjeli őrség közvetlen közelében van s a betörők mégis nyugodtan dolgozhattak.

Pörüljárt képviselő.

Fogarasi. Serbán Miklós, a fogarasi kerület román nemzetiségi képviselője, és dr. Popescu Tivadar fogarasi román ügyvéd, bejelentették a fogarasi kaszinó igazgatóságának, hogy a kaszinóból kilépnek. Ezt a kilépést a Fogarasi és Vidéke című lap közölte azzal a megtoldással, hogy nevezettek ellen elintézetlen beszúlet-beli ügyek miatt több kaszinói tag a napokban bírósági ítélt-ványt szándékozik benyújtani, amelyek tárgyalását a nevezettek kilépésükkel megelőzték. Serbán Miklós Thierfeld Dávid nyomdajulajdonos, lapszerkesztő üzletbe berohant és őt a Fogarasi és Vidékeben megjelent közleményekért felelősségre vont. Egyben tiltgolyozta. Erre az üzleti segédnek Serbán az üzletből kituzs-kolták és az utczán megverték.

Anyós és vő.

Fülepőszállás. Gubacsi Mórós földesgazda nemrég férjhez adta a lányát Csaplár Imréhez, a falu egyik legdalásabb legényéhez. A lány esunya volt, de annál szebb az anyja és Csaplár tulajdonképp azért is ment bele a házasságba, hogy a szemrevaló asszonyhoz közelebb jusson. Gyengéd viszony indult meg a vő és anyós között, a mire rájött a megcsalt após és a megcsalt feleség. Meglesteék a szerelmeket. Csaplár egy hó-korba vonzólták és egy éles borotváló kegyetlenül megcsonti-tották. Gubacsit és a leányát letartóztatták.

Hitvesgyilkosság.

Győr. Állandó családi viszályban élt már évek óta Marschalkó Pál vendéglős a feleségével. Minap éjjel, amikor Marschalkó it-tasan tért haza, összeverekedtek a házastársak, miközben Marschalkó az dulakodás közben kiesz-agyonlőtte feleségét. A gyíkos a rendőrségen azt vallotta, hogy felesége fogta rá a fegyvert s amik-ir ő azt dulakodás közben kies-avarta az asszony kezéből, akkor sült el véletlenül.

Lovagias vérontás.

Kassa. A Rákóczi-bálon Kubinyi Géza földbírtokos összehozál-kozott Elekés Antal budapesti honvédhuzár-kapitányával. Ebből kifolyólag párbajt vívott a kap-itány a földbírtokossal. A párbaj folyamán Kubinyi súlyosan megse-beült a fején.

Féltékenységi dráma.

Makó. A Korona szállóban Bu-bas Károly szegedi fiatalember féltékenységből ráított kedvesé-re, Kulcsár Erzsébetre, majd aztán önmaga ellen fordította a fegy-vert. Mindkettőt életveszélyes se-rülésekkel szállították a kórházba.

NE DOBJA KI PÉNZÉT.

Vásároljon ott, a hol biztcsan jó szert kap pénzéért.

Az amerikai magyarok — ugy a városokban mint a telepeken lakók — az utóbbi években majdem minden gyógyszerükségletüket nálunk szerzik be, mert meggyőződtek, hogy a mi gyógyszerünk valóban olyan hatásos mint a minőt hirdetésünkben nekik tulajdonítottuk. Ha csak egyetlen egy rendelónket lelkiismeret-lenül szolgálunk ki, azonnal száz meg száz leen-dő rendelót elriasztanánk, mert ugy-e, aki egy-szer csalódott, senkinek se ajánlja gyógyszer-tárunkat. De nincsen egy se, aki elmondhatná

igaz lelkiismerettel, hogy nem volt megeléged-ve a mi gyógyszerünkkel. Búszkén hivatkozunk erre a körülményre, a midőn az alábbiakban néhány hírneves külön-legességünkre hívjuk fel a Bevándorló olvasói-nak figyelmét. A mi gyógyszerünk Partos C. Miklósnak, a kiváló kémikusnak személyes felügyelete és közreműködése mellett készülnek és kimerítő használati utasítással kerülnek a rendeló kezé-be. Nyugodtan és bizalommal használhatja en-nélfogva mindenki.

AZ ÖSZÜLES ELLEN-SZERE.

A Partos Patika által készített ELISA VIZ a haj, a bajusz vagy szálkák természet-esen színt visszajadia. Ha színt a haj-nak, ne használjunk másat. Ez a haj-nyos készítmény nem hajcsin, de oly vegyszer, amely nemcsak természet-esen színt visszajadia a hajnak, hanem egyúttal színt is erósi is a által, hogy a kopakepőzést megakadályoz-za. Az Elisa Víz üvege 1 dollár, hat-veg 5 dollár.

AZ ELVESZTETT FERFI-ERŐ.

Az elvesztett férfierő gyógyul csak a Partos Patikában készített PARTOPHAGE nevű készítmény segítségével. Er a férfierő kölcsönös az elengyelt férfiaknak, a szűrtesség idegze-től szenvedőknek. Ez nem szesz, ha-son a ingerítő. A Partophrace csom-egye 1 dollár, 6 csomag 5 dollár.

A LEGJOBB FAJDALOM-OSILLAPÍTÓ.

Ha fáj valmunk akármilyen okból, az eljuttat a kínoktól, hanem kenje be a fájó helyet a Partos-féle PARTOPHAGE fájdalomcsillapítóval, amelynek nincsen pá-rja. Egy adag 1 dollár, hat adag 5 dollár.

AZ IDEGESSÉG GYÓGYI-TASA.

Azok a szerencsétlenek, akik az ide-gesség jeleit tapasztalják magukban, a PARTONE ELIERT, amely nemcsak az idegességet fogja megszüntetni, hanem munkacérvet, aludtató is ad annak, aki különösen PARTONE ELIERT csukorkákkal együtt használja. A Partone ELIERT nagy adag Partone ELIERT és egy nagy doboz Partolaxot bérmentve küld 2 dollárért a kasszá.

TITKOS BETEGSÉGEK.

A legbiztosabb gyógyítást mód ke-zelő cselekedés, gnyulás s vesebet-al-nak ellen a NO. 1. TRIPLETS KÉSZÍTMÉNY. 1 doboz pillu-s 1 üveg befelekesendő és egy fecc-kendővel együtt csak 2 dollár be-mentve.

Elsősegélyt ha a sz eből szármá-zó folyást a No. 2 Triplets gyógyszer-csorrvasa. Ehhez a gyógyszerhez szükséges gyógyszerek adagját és es-zközöket most csupán 2 dollárért küld-jük meg a szenvedő hozzátartozóknak, ha használati utasítással együtt.

Első magánorvos ellen a No. 3 Triplets keverék a legbiztosabb hatá-sú szer. Ára 2 dollár. Fehérülés és nyamachántalmak ellen használják a No. 4 Trip-plets keverék, melynek ára 2 dollár; ha használati utasítással.

MENTSVÁR

A RENDELÉSNEK TESSÉK KIVAGNI A MELLE-KELT SZELVÉNYT, A KIVÁNT SZER NEVÉT RA-IRVA ÉS AZ ARÁT MELLEKELVE, CZIMUK PÖN-TOS MEGJELÖLÉSÉVEL KÜLDJÉK BEAZALÁB-BI CZIMUNKRE:

PARTOS PATIKA

160 SECOND AVE., NEW YORK.
10-ik utca szöglet.

Dpt. B.	SZELVÉNY.
TISZTELT PARTOS UR!	
Mellékelek	..... dollár
centet egy adag	.....
szerét.	
Nevem:	.....
Utcza, Box:	.....
Helység és Állam	.....

TEXASI MAGYAR TELEP.

TEXASBAN a híres Golf-áram mentén egy hatalmas fürdőtelep van — Port O'Connor. Ennek vidékén van a texasi magyar telep, hol 10 ezer családnak van helye farmot venni és letelepedni.

A FÖLD homokos, iszapos, rendkívül gazdag. Több mint 75 évig marhalegelő volt. A VIZ egészséges, jóízű és 25 láb mélyen van. ÉGHAJLAT egészséges. Nyáron nincs forróság, télen nincs hideg. VASUTÁLLOMÁS a magyar telepen van. Személyvonat jár.

TERMÉSEK: Buza, zab, kukorica, krumpli, káposzta, saláta, dohány, rétek, bab, borsó, dinnye, paradicsom, édes krumpli, uborka. Narancs, füge, cukornád, szőlő, szilva, straw-berry, körte, barack, dió stb. Alfalfa, rizs. Minden megterem és gazdagon fizet.

ÜZLETEK: 2 vaskereskedés, 2 fűszerüzlet, 3 mézszárszék, 1 gyógyüzlet, 1 saloon, 1 ho-tel, 3 szobás butorozott lakások, 1 borbély, 1 billiárdterem, 1 cipőüzlet, 1 butorkereskedés, 2 fakereskedés stb.

POSTA ÉS TAVIRDA: Port O'Connor, Texas. NEM KELL IRTANI, mert a föld szép egyenes rónaság. Kő nincs a földben van ugy télen rajta. Szép lapos legelő az egész. Eső van elegendő, minden éjjel nagy harmat van ugy télen — mint nyáron.

Ezért a föld háromszor terem egy évben. Irjon ingyen magyar felvilágosító könyvért FAY GYÖRGY MAGYAR ÜZLETVEZETŐ, 1432 OLIVER BUILDING, PITTSBURG, Pa.

A BEVÁNDORLO

Másfélóra tanácskozás után... Mire a törvényeségi Topost...

Tudósszasszonyok büne.

Szekelyudvarhely. Sulyos vád miatt indították meg az eljárást...

Az országban összesen még négyezer... Kőrösi Biri ellen még sem tettek...

Gyilkos aggastyán.

Szekesfehérvár. Ostyán János nyugalmazott... az orvosszónya halálát, ezért az orvos...

Összegezt gyermek.

Zilah. Csizmadia József napszámos és a felesége munkába mentek...

A vén oroszlanok.

Hány öreg honvéd él még az országban?

Elmúlt idők megrokkant hősei, diadalmas esaták megváltott oroszlanjai...

nek voltak köldöki, mint a nemzeti hálatalanság számalomraültő páriái.

Gróf Andrássy Gyula tette meg az első lépést arra, hogy a számalom és részvét filléreiből részestüljenek azok, akik egykor örök diadolságot szereztek hazájuknak.

De a honvédtábornokok és vértanúk özvegyeinek csak hatszáz forint jutott és ez is a rendelkezési alapból adta nekik Andrássy.

A honvédszázadosok 1188, a főhadnagyk 996, a hadnagyk 864 koronája...

Az őrmestertől lefelé a nyugdíjformák, de a mai drágaság mellett annyira silányak, hogy abból még száraz kenyérré se telik...

A nyugdíjazó bizottság minden hónapban ülést tart a miniszterelnökségen...

A nyugdíjazó bizottságban dr. Balogh Sándor, az ország közp. honvédegyetemes elnöke...

Micsoda nagy kópé az én gazdám! De hiszen meg is mondóm a feleségemnek! Hadd tudja meg a dolgot a derék, jóra való asszony!

Az asszony meg is mondta: — Nem szállok! — Rendőrt hírok! — Szépén félek én a rendőrtől!

Egy ötlet. Klein az igazságügyminiszter. Hazról írják ezt a kedves kis történetet: Kedves és vidám történet játszódott le ma reggel a városi villamos vasút 237. számú kocsiján.

A többiek mind 48-as honvédek voltak, csupán a mostani parancsnok nem volt 48-as honvéd, hanem nyugalmazott m. kir. honvéded-zredes.

— Micsoda nagy kópé az én gazdám! De hiszen meg is mondóm a feleségemnek!

El is beszélt az asszonynak menten, hogy miben sántítál az ura. Az asszony egykedvűen hallgatja és megkérdi: — No, osztég felmegy?

A gazda ezalatt künnyjára a tarlón és mintha a feljé lehel friss szél, így füstölög magában: — Mi tagadás benne: ezudr ember vagyok...

A kishéres nem ellenkezett. A gazda parancsolta, engedelmessé válni kellett. És amikor másnap bealkonyodott, a gazda, ahelyett, hogy fölment volna a szénpadlásra, betért a lakásba.

Regény. A szabadkai kaszinósó. Március hatodik kelettel írják Szabadkáról: Tegnap délelőtt az egyik szabadkai kávéház tulajdonosánál jelentkezett egy meg fiatal, de hervadt arcu, korán fonnyadt nőt állást kért tőle mint felirót.

Ezzel tartoznék a nemzet a hősi emlékének és annak a diadolságos kornak, amely a magyar katonákból titánokat csinált.

— Azonnal szálljon le!

— Gyerünk már! — Lekések a hivatalból! — Nem érek el a tárgyalásomra!

A kocsit ezalatt mozdulatlanul állt tovább és az utasok ingerültségére a legnagyobb fokra hágott.

— Hagyja... Ne feleljen... Ez az ur Székely igazságügyminiszter...

Minden nap együtt utazom vele. Itt lakik a forszarban... Az Andrássy-ut tőlük aztán egy újabb utas szállt fel a szardíniás skatulyához hasonló villamosra.

— Tessék leszállni! — A legelőn lógó ur kőpó mosolyal tekintett fel. — Ha már itt vagyok...

— Azonnal szálljon le!

— Gyerünk már! — Lekések a hivatalból! — Nem érek el a tárgyalásomra!

A kocsit ezalatt mozdulatlanul állt tovább és az utasok ingerültségére a legnagyobb fokra hágott.

— Hagyja... Ne feleljen... Ez az ur Székely igazságügyminiszter...

Minden nap együtt utazom vele. Itt lakik a forszarban... Az Andrássy-ut tőlük aztán egy újabb utas szállt fel a szardíniás skatulyához hasonló villamosra.

— Tessék leszállni! — A legelőn lógó ur kőpó mosolyal tekintett fel. — Ha már itt vagyok...

5232N

FRANCK CIGORIA advertisement. Includes text: 'Mi teszi izletessé a kávé.', 'A világhírű kávépótlék', 'Heinrich Franck, Soehne & Co. FLUSHING, N. Y.'

WHISKEY advertisement. Includes text: 'AMERIKA LEGNAGYOBB WHISKEY-ÜZLETE', 'MORRIS FORST CO.', '200 SMITHFIELD STREET, PITTSBURG, Pa.'

szomsorúbb helyzettől... azonnal ismert működését... azonnal ismert működését...

szomsorúbb helyzettől... azonnal ismert működését... azonnal ismert működését...

szomsorúbb helyzettől... azonnal ismert működését... azonnal ismert működését...

szomsorúbb helyzettől... azonnal ismert működését... azonnal ismert működését...

szomsorúbb helyzettől... azonnal ismert működését... azonnal ismert működését...

Az i... Szem... És m... Szav... Szín... Az e... S k... Vig... És l... A f... És l... Hir... Hov... Mit... Got... Tet... Min... Az... Ma... Hí... Pá... A m...

KAR... (52-ik... Az ügyvéd... vetéssel párosít... vissza összesen... Ne méltóztass... ezen ügyek a s... be tartoznak... papjaink nagy... a részleteibe... kat kívánunk... azon szeremes... rám bizza, akik... ezalhoz vezető... lasztását is rá... gát akarja, akik... zöket is... Korenin halál... mig az ügyvé... ment, hogy az... gednek felelet... — Mondja... vagyunk kor... és mielőtt hel... jában elkapva... szomorúan me... romat tönkre... — Mifőrt... dani... — Majd me... lapodtam meg... értesítés után... válas lehetősé... ve, ha tudtom... — Minden... teljes szabad... ged, — szől... az utolsó h... mithatok red... tnyállást? —... ló ragyogó s... — Egy h... szives tudat... az ügyet és m... — Okvetl... Az ügyvé... szönt és egy... kítort: anny... ve, hogy elve... hajtotta ma... kedvű elött... melyekről... hogy butora... bányonyal... egyik kolleg... Azon fén... Karenin az a... aratot, kol... nyeket vont... nem nevez... numányozá... ság olyan p... mely Karen... dik hó vég... működés... helyzet... közigazgatá... flai, anyagi... történt. M... tosan szerk...

SZÉPIRODALMI MELLÉKLET

LITERARY SECTION OF THE BEVANDORLO

VIII. YEAR. No. 22.

VIII. ÉVFOLYAM. 22. SZÁM.

MÁRCZIUS TIZENÖTÖDIKÉN.

Az amerikai magyaroknak

a "Bevandorló" számára írta Abrányi Emil.

Szent nap!... Tengeren túl valahány magyar van.
 Hódoljon neked mind buzgó áhitatban!
 Éreztek, amikor ünnepeltek téged
 A hazához való mély, igaz hűséget!
 Éreztek, a földnek bármely pontján állnak,
 A magyar hazától soha el nem válnak!
 Éreztek, mikor jössz lángolva, dörögve;
 Magyarok maradtak, magyarok örökre!

Ó napok legszebbje, leghatalmasabbja,
 Márczius nagy napja, márczius szent napja!
 Szállj a leukembe mint tüzes lehellet,
 Hogy híven kitartsunk népünk joga mellett!
 Hogy az arany-jármók bölcs magasztalói
 Ne lánasanak minket gyáván meghajolni!
 Hogy bármit csináljon a Cézárak jobbjai,
 Mi a szabadságot tartjuk legnagyobbra!

Csajp a kétkedőkre, ó tüzes igazság,
 Hogy buzgó hitünket meg ne háborgassák!
 Sújtás villámaiddal a hiszkelkedőket!
 Haragos lángoddal addig éged őket,
 Mig feltámad bennük a vezeklő bánat,
 Mig esengve nyújtják karjukat utánad,
 Mig szegyenbe olvad áruló gaszáguk,
 Mig hisül belőlük minden

Szállj is ránk, remek nap, szállj le ránk lobogva,
 Mint pünkösdi lángok az apostolokra!
 A paraszt, a munkás ünnepeljen velünk,
 Mint egyelő társunk, igazi testvérünk!
 Papok imádsága, kalmár verítéke:
 Mind a te felségség voltod dicsőréje!
 Minden nemes szándék váljon erős tette,
 Minden gondolatunk hazaszereteté!

Teljek meg a légkör fényes szellemekkel,
 Mint dallal, sugárral a tavasszal reggel!
 Megdicsőült Tized lebegő gárdája
 Bugjon a füllükbe, mint érczérték szája.
 Mig dobog a szívünk, míg a szemünk ragyog,
 Érezzük: itt vannak a dicsők, a nagyok!
 Itt van körülöttünk, egymást átölelve:
 Kossuth és Petőfi csodatévő lelke.

Magyarok, vigyázzunk! Mind itt vannak! Élnek!
 Szigoru, nagy szemmel látnak és itélnak!
 Ahogy a kisértést rendületlen álljuk,
 Ahogy vas-jellemmel a hazát szolgáljuk,
 És inkább nyomorgunk, inkább élünk gyászban,
 Semmint árulással szerzett ragyogásban:
 Aszerint megyünk majd, ha pályánknak vége,
 Vagy a kárhozatba, vagy az üdvösségbe!

Minket századokig öltek és raboltak!
 Ördögnél gonoszabb megromtunk voltak!
 De tömérdek börtön, verpad ellenére
 Ég, dacol, eget kér a magyarság vére!
 És mig végenyészem nem lesz e népen,
 Te maradsz örökké mindnyájunk szemében
 A napok legszebbje, leghatalmasabbja:
 Márczius nagy napja!... Szent szabadság napja!...

A MEGTÉRT

Írta: Jászai Mari.

A nevét életében legelőször György nagybátyámtól hallottam; pedig már megvoltam tizenegy esztendő, addig soha senki se beszélt róla minálunk. Ki is beszélt volna? Az apánkat a lelke üdvösségén kívül egyéb nem érdekelte. Az összes szórakozás a házban a verés volt, melyet mi gyerekek, bizonyos időközökben, oly pontosan megkaptunk és oly rafinált változatokkal, hogy mai eszemmel azt hiszem, hogy a szent apánknak volt rá szüksége, nem nekünk.

Az Urulsitáknak, akikhez iskolába jártam, a Gotterhaltelet lett belénk verkezni, természetesen német nyelven, hogy urnapján a prózesszóban énekelni tudjunk, bár egy szavát sem értettük, nem pedig szabadságharcunk hőseinek neveit.

Ha pedig elmondom, ki és milyen ember volt az én György bátyám, abból tüstént világos lesz az i, hogy melyik jelzéssel kísérte. Annak a nevével, akiről a majdan születendő gyermekgenerációknak mesélni fognak képeskönyveikben, dalokban és versekben. Mert annak, noha még itt ül közlünk, mesészámba megy az élete története.

György bátyámról édesapám testvérese volt, akiknek rózsapiros arcát egyszer láttam életemben, essendő nevetését és hangos nyílt beszédét csak akkor az egyszer hallottam, mikor váratlanul betoppant hozzánk Györbe látogatóba.

Hogy azt a szentes apátokat hadd látom még egyszer ez árnyék-világban.
 Ez volt az első tréfa, amit életemben hallottam. Mi otthon

olyat nem hallottunk soha. György bátyám volt az első jökevény ember, akít megismertem, azért is hatott ráb úgy, mint sem előtte, sem utána többé senki. Mintha egy más, boldogabb világból érkezett volna a mi szigorú és szomorú otthonunkba. Először láttam, hogy vannak vig és tréfás emberek, nem csak az örökös: "a jók" meg "a gonoszok," az egyik csoport a követendő, a másik az elkerülendő példának óráért unós-untig üldözve bennünket egyetlen olvasmányunkban, a szentek életében.

Hirből csak annyit tudunk György bátyánkról mi gyerekek, hogy nem szerette a mesterséget, mint a testvérei, hanem katonának ment, huszár lett, két kapitulációig kiszolgált, sok háboruban volt és istentelenül káromkodott. Kérdőszóknál minálunk nem volt szabad.

Egy hétig maradt nálunk és ma is frissen emlékszem há, hogy milyen nehezemre esett azallat iskolába jártam, mert mennyi érdekeset beszélt addig otthon György bácsi! Csak úgy nyeltem minden szavát. Piros arczát ropant sebhegyek keresztették, amit én illőnek is találtam, katona volt és háboruban járt, de ami nem fért a fejembe, hóféhér haja volt: Azon minden nap jobban esodálkoztam. Hiszen őcsese az edesapámnak gondoltam, akinek még egy szál őshaja sincs, honnan van neki az a fehér ősz haja?

Nem bírtam elviselni a következetlenséget — ott pedig valami nem természetes, nem igazságos történt. — mi lehet az? és megkérdeztem tőle, hogy mitől van neki fehér haja?

Egy nap alatt őszült meg! — és elmondta annak az egy napnak történetét:

A világi fegyvetései napja volt az az egy nap!
 Mintha tizes vassal üggette volna belém minden szavát, úgy emlékezem rá, az eleven testén, a saját szememmel látott tömérdek sebhegyet együtt, melyeket ő éppen a szomorú, nagy "béke napján" kapott!

Mikor kihirdették, hogy vége mindennek és lerakjuk a fegyvert, kezdte beszélni, — olyan retentés düh szállt belénk, hogy nem bírtunk magunkkal, az eget verte a káromkodás meg a sirás! Sok őszletre a kardját és feldobta az ének, azt ordítva: "Ne isten, zabálj!" sok leszurta a lovat, aztán ráborult, úgy sirt, sok a földön lentgertt és az öklével verte, csak egynás nyokába borulva sirt és zokogva azt gúnyogta: "Hát ezért jöttünk mi haza, hogy ez legyen belőlünk!" Volt olyan, aki leszakgatta magáról a ruhát és meztelenül mellét odatartva, azt ordította, hogy szurják le, minék éljen tovább! — Mint a nagy római hősök.

Amint egy cseppet lecsendesedtünk, — beszélte tovább, — őszsveverődtünk mi vének, — a második kapitulációt szolgáltunk én is, — körülünk gyűlt még valami ötven fiatal: nem voltunk több, ahogy néztem, száznál, elhatároztuk, hogy mi "meg nem adjuk magunkat!" Hát nem, aki iszene van! Összeszorítottuk a fogainkat és nekivágtunk annak az iránynak, ahol tudtuk, hogy nincs muszka. Muszka nem is volt, de volt — német!

Szűvített utánunk nemsokára úgy a golyó, hogy a legnagyobb istentudója, hogy egy is megmenekedett közülünk! De megmenekültünk — tizenheten, szitává lyukgatta. Valamennyiünkötől esurgott, folyt, szívárgott a vér.

Egy se menekült ingyen!

Sőt! Estőig hallottuk magunk mögött a németet, azután elmaradt. Hanem amit elfelejtini nem lehet, azok a lovak! Szegény párák! Azósnak köszönhetjük az életünket: mert amelyikről a gazdája lebukfelezte, az rögtön mellénk szegődött és vágatott velünk, úgy, hogy akit le nem löttek, annak végig volt rezerva-lova; utóbb meg ezek fejében dugdosztak el a parasztok és adtak en-nünk-innunk.

Este aztán, a vetkezésnél megmutatta apánknak a sebhelyeit.

Szegény emberek szobájában a meztelen test nem jelent erkölcselenséget; mi minden nap láttuk a Szent József-apánkat ővig vetkező, ővig feltűrközve mosdani és egymást is gyermekek, — fiuk, leányok, — éppen azért igen természetesen találtak György bátyánkat körülállni és a sebhegyeit megbámulni. Ott volt mit. Kettő a vállán, három a combján stb. Hogyan mondja Volumnia, Coriolón anya a fiáról? Nem mondhattam ezt a jelenetet a színpadon, hogy György bátyám gyermekkoromban látott sebhegyei meg ne jelenjenek volna zsemem elött: "Összesen tizenhét!" mondja Volumnia. Az én bátyámon is ennyi, vagy több volt.

Voltak a fején meg vágott sebek, régebbiek, ezeknek a történetét majd egyszer külön mondom el, mert érdemes meghallgatni.

Ettől a vén katonától hallottam először kiejteni a György nevet. Hányszor rikattam én már meg ezért a esufoldóságért a Petőfi-verseimnél, meg az "Ezer tavasz" szal, melyet schasen hallhat könyvezés nélkül, még hét-nyolcv évvel ezelőt sem, pedig akkor még egy esep hajlandósága sem volt a sirásra, sőt inkább a daczra és vakmerőségre; hiszen még ma nyolcvéve, hogy a zajló Dunán át, jégtábláról jégtáblára ugrálva ment haza Marosról Visegrádra. Ezért különben, mint dicsőíteni szoktunk, mindnyájunktól "kikapott."

Nevető két szeme és mosolygó piros arca csak akkor terzult el, mikor az "áruló" nevet kiejtette.

És ime! De van-e olyan fantázia, mely az életcsinálta romantikától bírni éri merészségével? Ime, az a gyermekleány, akinek a lelkébe az a vén huszárörmester úgy belesütötte a gyűlöletet, hogy kezem rá, az eleven testén, a saját szememmel látott tömérdek sebhegyet együtt, melyeket ő éppen a szomorú, nagy "béke napján" kapott!

Mikor kihirdették, hogy vége mindennek és lerakjuk a fegyvert, kezdte beszélni, — olyan retentés düh szállt belénk, hogy nem bírtunk magunkkal, az eget verte a káromkodás meg a sirás! Sok őszletre a kardját és feldobta az ének, azt ordítva: "Ne isten, zabálj!" sok leszurta a lovat, aztán ráborult, úgy sirt, sok a földön lentgertt és az öklével verte, csak egynás nyokába borulva sirt és zokogva azt gúnyogta: "Hát ezért jöttünk mi haza, hogy ez legyen belőlünk!" Volt olyan, aki leszakgatta magáról a ruhát és meztelenül mellét odatartva, azt ordította, hogy szurják le, minék éljen tovább! — Mint a nagy római hősök.

Amint egy cseppet lecsendesedtünk, — beszélte tovább, — őszsveverődtünk mi vének, — a második kapitulációt szolgáltunk én is, — körülünk gyűlt még valami ötven fiatal: nem voltunk több, ahogy néztem, száznál, elhatároztuk, hogy mi "meg nem adjuk magunkat!" Hát nem, aki iszene van! Összeszorítottuk a fogainkat és nekivágtunk annak az iránynak, ahol tudtuk, hogy nincs muszka. Muszka nem is volt, de volt — német!

Szűvített utánunk nemsokára úgy a golyó, hogy a legnagyobb istentudója, hogy egy is megmenekedett közülünk! De megmenekültünk — tizenheten, szitává lyukgatta. Valamennyiünkötől esurgott, folyt, szívárgott a vér.

Nines második ember, aki oly primitív nyíltsággal felelt az ember kérdésre, mint Görgey, a generálisúnusz. Arra a nyílt, vidám, patriárkális hangra és módra, amelylyel ő velünk, tiszteivel és barátaival bánt, csak egy kifejezés illik: bájos. Elbájoló, mint a természet.

Csak az a Flaszikusán egyszerű és átlátszó természetesség adhatta nekem azt a bátorságot, hogy akkora kérdéseket merjek intézni hozzá. Mintha magát Magyarorszag történelmét vontam volna kérdőre és mégis mintha csak a György mátyámmal beszélgetnék, ha ő vele vagyok.

Akivel különben oly közel rokonmá teszi egy közös vonásuk: az a nyugodt derűség, egyenletes vidámság, mely talán mind a két öreg honvédnél a teljesített nagy kötelességértől sugárzik ki.

A hazajöveteléről kérdezgettem az amnestia után. Hogy igaz-e ez és amaz, a részlet, amit hallottam és olvastam felőle (Fajdalm, hogy ezekre most nem terjeszkedhetem ki). Nagyon figyelemreméltó a hazajövetelének azon körülménye, hogy amint ma kihirdették a kegyelmet, ma ki hirdették és ő már másnap uton volt hazája felé! Másnap már át lépte a határt és — itthon volt.

Igen, igaz, hogy a zsebében a forgozószolyomon volt a kezem, — beszélte mosolygva, — hiszen igaz, hogy nem tudhattam, mikor, milyen módon támadnak meg.

Élő a vén katonától hallottam először kiejteni a György nevet. Hányszor rikattam én már meg ezért a esufoldóságért a Petőfi-verseimnél, meg az "Ezer tavasz" szal, melyet schasen hallhat könyvezés nélkül, még hét-nyolcv évvel ezelőt sem, pedig akkor még egy esep hajlandósága sem volt a sirásra, sőt inkább a daczra és vakmerőségre; hiszen még ma nyolcvéve, hogy a zajló Dunán át, jégtábláról jégtáblára ugrálva ment haza Marosról Visegrádra. Ezért különben, mint dicsőíteni szoktunk, mindnyájunktól "kikapott."

Nevető két szeme és mosolygó piros arca csak akkor terzult el, mikor az "áruló" nevet kiejtette.

És ime! De van-e olyan fantázia, mely az életcsinálta romantikától bírni éri merészségével? Ime, az a gyermekleány, akinek a lelkébe az a vén huszárörmester úgy belesütötte a gyűlöletet, hogy kezem rá, az eleven testén, a saját szememmel látott tömérdek sebhegyet együtt, melyeket ő éppen a szomorú, nagy "béke napján" kapott!

Mikor kihirdették, hogy vége mindennek és lerakjuk a fegyvert, kezdte beszélni, — olyan retentés düh szállt belénk, hogy nem bírtunk magunkkal, az eget verte a káromkodás meg a sirás! Sok őszletre a kardját és feldobta az ének, azt ordítva: "Ne isten, zabálj!" sok leszurta a lovat, aztán ráborult, úgy sirt, sok a földön lentgertt és az öklével verte, csak egynás nyokába borulva sirt és zokogva azt gúnyogta: "Hát ezért jöttünk mi haza, hogy ez legyen belőlünk!" Volt olyan, aki leszakgatta magáról a ruhát és meztelenül mellét odatartva, azt ordította, hogy szurják le, minék éljen tovább! — Mint a nagy római hősök.

Amint egy cseppet lecsendesedtünk, — beszélte tovább, — őszsveverődtünk mi vének, — a második kapitulációt szolgáltunk én is, — körülünk gyűlt még valami ötven fiatal: nem voltunk több, ahogy néztem, száznál, elhatároztuk, hogy mi "meg nem adjuk magunkat!" Hát nem, aki iszene van! Összeszorítottuk a fogainkat és nekivágtunk annak az iránynak, ahol tudtuk, hogy nincs muszka. Muszka nem is volt, de volt — német!

Szűvített utánunk nemsokára úgy a golyó, hogy a legnagyobb istentudója, hogy egy is megmenekedett közülünk! De megmenekültünk — tizenheten, szitává lyukgatta. Valamennyiünkötől esurgott, folyt, szívárgott a vér.

Elviselni! "Nem olyan nehezen, mint hiszi édes barátom; mert volt ám ebben a vádban egy nagy vigasztalása a nemzetnek — az, hogy őt nem lehetett legyőzni, hanem csak árulás birta elbuktatni!"

H nemzetnek ez a vigasztalása volt az enyim is.

A magyar nem hitte, hogy győnegek voltunk, azt hitte, el kellett árulni — az én életem nem volt hiábavaló, mert én voltam a Bimbak, mely a kétségeseéstől óvta meg."

Ezt pedig egyszerűen, megszo-kott nyugalmas derűjével mondta a fekete-kávója mellett De én megéreztem, hogy történelmi-képek egy felségs pillanatát éltém át, forróság öntött el, mellemet, a fejemet, a zsemem megzúszedtek, azt éreztem, hogy ez a való más fölemelt sok embertársam föl — egy pillanatig szótlanul néztem szikrázó kék szemébe, mely az én tekintetemtől szinte elkönoro-lott. Mindenki elhalgatott, — akkor az én teltelt lelkem kicserült a szemem — a többi nem tudom hogyan történt — lecsuszam a székről, melyen ültem, le-susztam a földre, a térletem, — eljé — ráfektettem az arcomat a kezére és esékoltam és a könyveim riomlottak a kezére és a ruhájára — és végre nem találtam más szót, csak annyit tudtam mondani: Mi szegények! Mi tudatlan, apró kis szegények!

Ez tiz esztendővel ezelőt történt és én nem mertem hozzá nyulni ehhez a magasztos pillanathoz, hogy leírjam: de ma leírom ime, és ferő szeretettel ajánlom a legnagyobb, még köztünk élők Nagynak kilenevenharmadik százletise napjára!

Te is öreg honvéd odafönn! Te sebhegyekkel borított öreg honvéd, György bátyám! Nézz le te is az Egekből és így tanúságot a te országodban és az igazságról, mert nines szép se égen, se földön, csak az igazság!

Te is öreg honvéd odafönn! Te sebhegyekkel borított öreg honvéd, György bátyám! Nézz le te is az Egekből és így tanúságot a te országodban és az igazságról, mert nines szép se égen, se földön, csak az igazság!

MARICZA ELINDUL.

Írta: Szabóné Nogáll Janka.

Maricza elhatározta, hogy a jövő hónap 10-én letesz szüzi koszoruját és páros életet kezd. Így mondta a mindenki úgy értette, hogy Maricza a jövő hónapban férjhez fog menni. Még pedig kékter: egyszer az anyakönyves-nél, egyszer a templomban. Más-ként nem érthette, mert hiszen Maricza felsőbb iskolákat, sőt háztartási tanfolyamot végzett, ur-i kisasszony volt, házi tázhely mel-jől van, jól van, nem eszem, tudok én szót fogadni, csak Kossuth ellen, mert ezt eleget hallottam, ahol csak fölismertek röppül egy-két "áruló" a levegőben, anny-szor, hogy azt végre meg is szoktam." De drága tábornok! hogy volt képes rá! Hogy bírta elviselni azt a Csímborasszóját az igaz-ságtalanságoknak! Hogy bírt meg-nyugodtan dolgozni is! Miféne be-gyűdött mindennap, — minden-órán! Hogy bírta, hogy bírta

No hát férjhez megy. Erre szánta rá olyan fennem magát. Ez nem kuszt. Ez nem kuszt. Ezt minden leány megteszi. A nagyanyánk is megtették. A igaz, hogy az unokáink már nem fogják megtenni...

Maricza inkább a leendő, mint az elmult nemzedékekhez tartozott a szavait jobban meg kell forgatni. És ha megforgatjuk, kiszül — amit különben Maricza is bővebben megmagyarázott — hogy egészen új formában fog egy a kos-zorúval, mint a páros élettel vé-gyezdett mindennap, — minden-órán! Hogy bírta, hogy bírta

nékül, írásbeli kötés, templomi áldás nélkül s a rokonság csendes részvételének mellőzésével fog egye-sülni.

Tellette. A hozományán, a husz esztendőjén s egy alkalmas unoka-bátyján kívül — mert hát idegen-nel még sem igen tud az ember mindenről beszélni — neki még elve is volt. Az elv pedig, ez a rejtelmes valami, amit ő abba, a három szelid hangzámagyar be-tűbe rejtett, alapjában véve ku-rucz szerzet volt. Befészkelte ma-gát abba a mély vágásba, amely a Maricza szemöldökei közt sötét-lett, a szemé szögletébe, a fenn-aordott pisze orrába, a lazcosan felvetett piros szájjába, a egyes járásába, a kurtára szabott, met-sző hangjába s kérelmetlenül visz-szalótt mindenkire, aki megbolj-gatta.

Rettenetes dolgok történtek emiatt a Maricza szülei-hajléká-ban. Anyja nagyon vallásos volt, megdermett és sírogóesőt kapott. Apja természetesen bankár volt és leütötte a lából a lapos guta. A nővére asszony volt — három év óta élt életfogytiglan tartó, bár féltelmes szabadsággal jutalma-zott házasságban — és összecsapta a kezét. A szobalány pedig, a ki bár szerény, de határozottan első-gyöngyszeme volt annak a lánac-zak, amely Mariczát a társaság-hoz fűzte, a nyelvére vette őt.

Az anyját fellecsolták s azt mondta erre az új házasságra: — De hiszen ez nem szénség! Az apját helyre masszirozták s így dörgött: — Ez nem üzlet. Az asszonyját hazahívták a kávéházból s ez a füllébe esékolta: — Fiain, ez így nem multság. S megszólalt a társaság szöcsö-ve, a szobaleány: — Botrány!

Mariczának is szerelmes czin-kostársának senki sem fogja a párját, csak Lizi néni. Egy igazi Lizi néni: a völgyéme esecstt Kö-nigraetznél, tizenhárom kért kiköcsarozott, ma itt, holnap ott je-lenik meg a rokonságban, hogy rendbe hozza a züllött fehérműt és gardirozza a megbokrosodott szerelmeseket. Csodálattelvő var-rótiújjel s állandó jelenlétével megmenti a látzapot, az egyetlen, ami úgy a vásott fehérműt, mint i szerelmet illetőleg még meg-menthető. Az ilyen Lizi néninek már nines haja, amely esetleg ég felé állhatna, (mert a haj olyan) pines fog, amely harap és visco-rog, s nines hallása, a mely minden házbán felesleges. Még a látása is olyan esodálatosan átfomál-odott, hogy bármilyen erősen néz is olyan pontra, ahol két fej mozog, ő határozottan csak egy fejt lát. Ő ilyen Lizi néni hivatalból, kenyér-keresetből pártfogó.

Maricza egyszerűen háat for-dított neki. A családi intelmekre vitázni visszalövdözött és küz-dött az elvrt, amelyet diadalra is juttatott. Ferivel, a völgyényé-vel együtt, megfogalmazták az el-egyzésről szóló kártyát — a he-lyesírási és egyéb hibákat termé-zetesen ő maga javította ki — és mégis csak ahhoz a világnak, hogy Ro-da-Roda példája szerint szabad szerelemben egyesülve kezdték meg páros életüket.

Aztán annak rendje és módja szerint nászutra készültek. A szülők újra visszaestek előbbi siralmas állapotukba, a szobaleány pedig, aki bár szerény helyen, de mégis csak ahhoz a világhoz tarto-zik, amely számon kéri a benső ügyeinket, felháborodva szaladt el a masszirozóhoz, és Maricza asszonyját hazahívta. A esa-lád egész bölcsesége már csak ah-

